

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale

2014-2020

O Ministèro e Investicienqo thaj e Evroputne Projekturenqo O Biròvo vaś i Evaluàcia e Programurenqi andar i Generàlo Dirèkcia Programàcia thaj Koordinàcia e Sistemosqi

I Implementàcia e Evaluaciaqe Planosqi vaś
o Operacionàlo Progràmo Texnikani Asistènca 2014-2020

Evaluaciaqo Rapòrto vaś o berś 2023, vi o sètos e datenca thaj e aferènto metadàte

Finàlo vèrsia

29 Septembro 2023

Xarni prezentàcia

O Operacionàlo Progràmo Texnikani Asistènca 2014 – 2020

O Operacionàlo Progràmo Texnikani Asistènca (POAT) 2014-2020 sas aprobisardo e deciziasa e Evroputne Komisiaqi and-o Decèmbro 2014. E programosqo generàlo obiektivo si te ristärel o šajnipen thaj e trebutne instrumèntură vaś jekh eficiente koordinàcia, administràcia thaj kontròlo e intervencienqe lovärde andar Evroputne, Strukturàlo thaj Investicienqe Fòndură (FESI), vi vaś jekh eficiente implementàcia, šukar vortome thaj ćači e programosqi POAT, e Operacionalone Programosqi Bari Infrastruktùra (POIM) thaj e Operacionalone Programosqi Kompetitivipen (POC).

POAT dinäs orizontàlo žutimos vaś savorre operacionàlo progràmura, tha' sas o šerutno furnizòri e texnikane asistencaqo vaś e progràmura save na-i len jekh àksa dedikime and-o kado sènso, sar si POIM thaj POC.

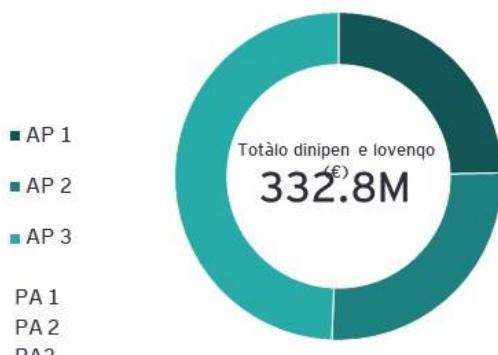
POAT 2014-2020 sas strukturisardo and-e trin prioritàro àkse (PA), e avutne specifikone obiekтивurenca (SO):

Prioritàro Àkse	Specifiko obiectívura
1. O zoräripen e šajnipnasquo e beneficiarurenko k-ašti te anglekeren thaj te implementisaren projèktură lovärde andar e FESI thaj i diseminacia e informaciengi dikhindoj kadala fòndură	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. O zoräripen e šajnipnasquo e beneficiarurenko katar projèktură lovärde andar e FESI k-ašti te anglekeren thaj te implementisaren projèktură barärde 1.2. O ristäripen e transparencaqo thaj e kredibilitetosquo FESI thaj e rolosquo kaj si lan e Koeziaqi Politika e EU
2. Žutimos vaś i koordinàcia, i administràcia thaj o kontròlo e FESI	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. O lačharimos e kadrosquo reglementaciaqo, stratègiko thaj proceduràlo vaś i koordinàcia thaj i implementàcia e FESI 2.2. O buxläripen thaj o inkeripen jekhe informatikane sistemosquo, funkcionàlo thaj eficiente vaś FESI, vi o zoräripen e šajnipnasquo pesqe utilizatorurenko
3. O baräripen e eficienciaqo thaj e efikacitetosquo e manusíkane resursenquo kaj si implikisarde and-o koordinaciaqo, administraciaqo thaj kontrolosquo sistèmo e FESI and-i Rumùnia	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. O buxläripen jekhe lačharde politikaqo e managementsquo pa manusíkane resûrse kaj te ristären o stabilitèto, i kalifikacia thaj i lačhi motivacia e personalosqui kaj kerel buti and-o koordinaciaqo, administraciaqo thaj kontrolosquo sistèmo e FESI

O lovenqo dinipen thaj o molipen e dine loväripnasquo

K-o 31.03.2023, o progràmo sas les jekh lovenqo dinipen katar i EU e 332,8 milionură euro. K-o agor e bersesquo 2022 sas jekh decizia te del pes palem e sùme maškar e Prioritàro Àkse, aj o lovenqo dinipen vaś i Prioritàro Àksa 1 tiknärdäs pes e 24%, e sùme isindoj ulavde karing i Prioritàro Àksa 2 (+34%) aj i Prioritàro Àksa 3 (+3%). Palal o programösquo dokumènto, kadala paruvimata sas kerde andar e evolùcie registrisarde and-i implementàcia thaj e restrikcie kerde e pandemiatar thaj o ekonomikano kontèksto astardo e maripnastar andar i Ukraina, save azbade nasul i implementàcia e intervencienqi lovärde and-i Àksa 1.

Sùme dine, €

Lovăripen dino (31.03.2023)

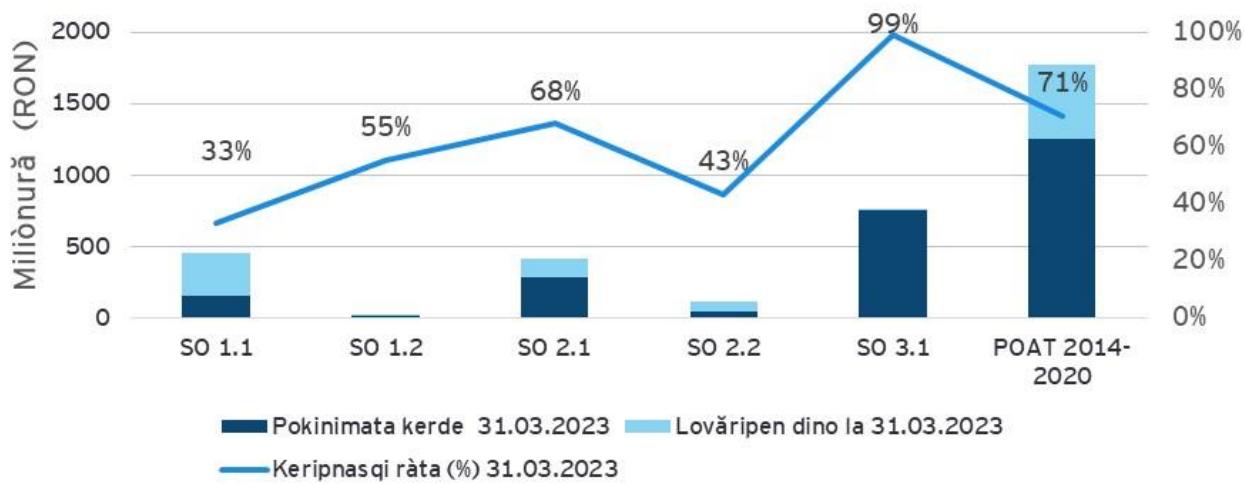

I Sùrsa: E programaciaque dokumèntura anda POAT 2014-2020, e variànte paruvde andar i Decizia CE 1119/18.02.2021, vi i Decizia CE o gin 8142 / 09.11.2022, i Lista e projekturenqi POAT kontraktisarde k-o 31.03.2023 thode k-i dispozicia katar i Kontraktànto Autoritèta

I keripnasqui ràta – kerdi raportisarindoj o molipen e pokinimatenqo kerde karing e beneficiàrurà (vi andar fòndurà EU, vi katar o themutno buzèto) k-o molipen e lovăripnasqe dine (kaj anderarel fòndurà EU thaj i kontribùcia katar o themutno buzèto) – sikavel o implementaciaqo nivèlo e projekturenqo.

E datenqi analiza sikavel ke e progrèsurà registrisarde dikhindoj i keripnasqui ràta si diferime palal e Prioritàro Åkse, o šerutno influencaqo faktoro isindoj i karakteristika e aktivimatenqi lovărde and-i svaki PA.

Keripnasqui ràta (%) 31.03.2023

I Sùrsa
I Lista e projekturenqi POAT kontraktisarde k-o 31.12.2021 aj 31.03.2023, thode k-i dispozicia katar i Kontraktànto Autoritèta

E beneficiàrurà POAT si thode and-e kadala avutne tipurà:

- ▶ E institùcie implikisarde and-i koordinàcia, i administràcia thaj o kontròlo FESI (MIPE – Ministèro e Investicienqo thaj e Evroputne Projekturenqo, AM – Managementosqi Autoritèta, OI – Intermediàro Organismo, I Autoritèta vaś Ćacáripen thaj Pokinipen, Auditosqi Autoritèta, O Departamènto vaś o Maripen Mamuj i Fràuda, E Agencie vaś o Regionàlo Buxlăripen;
- ▶ Nesave institùcie save žutisaren o sistêmo vaś i koordinàcia, i administràcia thaj o kontròlo e fondurenqo: ANAP – I Themutni Agencia vaś Pùbliko Kinimata, O Ministèro e Trujale Mediosqo,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale

2014-2020

ANAR- I Themutni Administràcia E Rumunikane Pană, O Themutno Konsilo vaś o Rezolvisaripen e Kontestacienco, O Sèrviso vaś Speciàlo Telekomunikàcie, O Rumunikano Informacienco Sèrviso;

- ▶ E beneficiàrură save administrisaren jekh baro gin e projekturenqo lovärde e žutipnasa e programurenqo POIM aj POC (O Ministèro e Paněnqo aj e Vešenqo, MAI – Ministèro e Andrutne Biznisurenqo, MCSI-O Ministèro e Komunikacienco aj vaś i Informacionàlo Societéta), vaj kaj angleden e implementaciatar e kondicinalitetosqi ex-ante 9.3 (O Ministèro e Sastipnasqo) vaj E Agencienqi Asociàcia vaś Regionàlo Buxlăripen andar i Rumùnia sar reprezentànto e agencienqo vaś regionàlo buxlăripen aj e regionurenqo k-o themutno aj maškarthemutno nivelo kaj ašti te thon projekturna vaś orizontàlo vastdiniplen anda e beneficiàrură FESI;
- ▶ Struktûre kaj žutisaren i implementàcia e teritorialone, integrui me investicienqi: I Asociàcia vaś o Interkomunitàro Buxlăripen (ADI), Teritoriàlo Integrui me Investicie (ITI) Delta Dunärii.

E evaluaciaqe tème thaj e evaluaciaqe pućhimata

Palal o Regulamènto EU o gin 1303/2013, o Evaluaciaqo Plàno POAT thaj i intervenciaqi lògika e programosqi, sas identifikisarde šov evaluaciaqe tème. Specifikones, i analiza sas koncentrisardi p-o xatäripen o modosqo sar o POAT andäs pesqi kontribùcia:

- ▶ K-o zoräripen e šajnipnasqo e beneficiarurenqo FESI/POAT, POIM aj POC - Evaluaciaqi tème 1
- ▶ K-i diseminàcia e informacienci dikhidoj FESI/POAT, POIM aj POC - Evaluaciaqi tème 2
- ▶ K-i koordinàcia aj o kontròlo e sistemurenqo FESI - Evaluaciaqi tème 3
- ▶ K-i administràcia e programurenqo POAT, POIM aj POC - Evaluaciaqi tème 4
- ▶ K-i funkcionalitèta thaj i eficiència/efikacitèta e informatikane sistemosqi - Evaluaciaqi tème 5
- ▶ K-i eficiència aj i efikacitèta e manuikane resursenqi andar o sistèmo Fesi - Evaluaciaqi tème 6

Anda svaki evaluaciaqi tème sas kidine kalitatìvo aj kantitatìvo dàte k-ašti te del pes komprehensivo angledinimata k-e avutne evaluaciaqe pućhimata:

- ▶ Savo si o progrès azbado and-e zòne, sektòrură thaj grùpură line and-o dikhipen and-o rapòrto e specifikone obiektivurencia e programosqe POAT 2014-2020? (efikacitèta)
- ▶ Savi si i efikacitèta e intervencienqi lovärde and-o POAT 2014-2020 (brùto efèkto)
- ▶ Sode but o progrès dikhlo si andar o progràmo? (nèto efèkto)
- ▶ Si efèktură bikamle, pozitivo vaj negativo? Kadala efèktură ašti te aven dikhle po xarno, maškarutno vaj lùngo vaxt? (bikamle efèktură)
- ▶ Savo si e efekturenqo durabilitèto? (e efekturenqo durabilitèto)
- ▶ Save si e mekanismură kaj lokhärde/ačhavde e efèktură thaj e karakteristike klidin kontekstuàlo e kadalenqe? (mekanismură)

Khetanes kadalanca, i evaluacia azbanilàs vi i kontribùcia POAT k-o keripen PIB (andrutno brùto produkto) thaj k-i angažàcia e manušenqi k-e butäqe thana.

I evaluaciaqi buti e POAT 2014-2020 sas astardo and-o oktòbro 2019, kerdàs pes and-e štar berša aj anderärdàs štar evaluaciaqe ciklusură.

O jekhto thaj o palutno evaluaciaqo cikluso azbanile savorre šov evaluaciaqe tème, thaj e ciklusură duj thaj trin sas len and-o dikhipen i kontribùcia POAT k-o zoräripen e šajnipnasqo e beneficiarurenqo katar FESI/POAT, POIM thaj POC, vi k-i diseminàcia e informacienci dikhidoj e FESI (evaluaciaqe tème 1 thaj 2).

I formulàcia e zorale angledinimatengi k-e evaluaciaqe pućhimata bazisardàs pes p-i jekh kombinàcia e kidipnasqe instrumenturengi thaj p-i analiza e datenqi, e obiekтивosa te triangulisarel e konstatàcie kerde, vi andar primàro sùrse, vi andar sekundàro sùrse.

E etàpe e svakone evaluaciaqe butăqe

Evaluaciaqe kondicie thaj limitisarimata

Jekh andar e maj vastne limitisarimata arakhle sas o implementaciaqo nivèlo e programosqo. Liindoj and-o dikhipen ke and-o palutno evaluaciaqo cikluso (kaj si les *cut off date* 31.03.2023), i mažoritàta e projekturenqi sasas and-i implementacia, i analiza koncentrisardás pes p-i probabilitàt ke POAT te kerel planifikisarde efèkturá thaj p-e risqosqe faktorură kaj asti te avel len influènca opral kadaja probabilitàt.

Jekh aver provokacia sas reprezentisardi e limitisarde disponibilipnastar e projektosqe managerurenqo kaj sas kotaktisarde anda o kotorliipen k-e individuàlo interviură organizisarde anda i elaboracia e kazosqe studiovurenqo.

O evaluaciaqo grùpo aštisardás but šukar te konsultzel jekh kotor andar e interesime zene. Sathaj, o feedbacko and-o procèso anda i validacia e rezultaturenqi sas limitisardo. And-o kadava kontèksto, i formulacia e zorale konkluzienqi thaj o keripen e rekomeniacienqo konkrèto bazisarde pe vi p-i triangulàcia e informacienvi andar vverver sùrse.

Madikh so sas implementisarde lačharimata and-e palutne berša and-o monitorizaciaqo sistèmo FESI, maj si potenciàlo/šajnipen k-ašte lačharel pes i kalitèta thaj o ćačipen e datenqo. I kovli kalitèta e nesave datenqe seturenqi ankalavde andar o informatikano sistèmo manglás jekh eforo kaj na sas godisardo maj anglal vaś i verifikasiacia thaj o užäripen e datenqo labärde and-i evaluacia. Kana kadaja buti na sas šajutni, o evaluaciaqo grùpo bazisardás pes numaj p-e dàte line katar i Managementosqi Autoritèta e programosqi.

Manàgerură anda
projekto POAT

50

Konsultime andar
sondàžură and-e 4
evaluaciaqe ciklusură

Beneficiàrură e
formisaripnasqe
aktivimatenqe

1700

Konsultime andar
sondàžură and-e 4
evaluaciaqe ciklusură

Projèktură POAT

80

Analizisarde and-e
detaja and-e
kazosqe studiòvură

Beneficiàrură FESI

4200

Konsultime andar
sondàžură and-e 4
evaluaciaqe ciklusură

Jekh aver instrumènto vaś o kidipen e kantitativone thaj kalitativone datenqo sas reprezentisardo katar e panz sondàžură anda projektosqe manàgerură POAT, anda e participàntură k-e aktivimata vaś trainingo thaj anda e beneficiàrură FESI. Anda nesave puçhimata aj nesave kategorie e zenenqe kaj dine anglal, o gin e angledinimatenco sas limitisardo, aj kadaja buti azbaniläs toko kotoral o reprezentativitèto e rezultaturenqo. Kerindoj i komparàcia e rezultaturenqi registrisarde and-e kodola štar evaluaciaqe ciklusură, aśisardās te identifikisarel pes próbē kaj sikaven e konstatacie thaj e tipàrvură identifikisarde kerindoj i triangulàcia e datenq.

I efikacitèta e intervencienqi lovärde and-o POAT 2014-2020

O fíziko progrès

Kerindoj i analiza pa programosqe sikavne, aśti te xatārel pes ke POAT sas but eficiēto, liindoj and-o dikhipen ke vaś duj andar e sikavne stabilime k-o programosqo nivèlo, o realizaciaqo nivèlo mamuj i res stabilime and-o programaciaqo dokumènto nakhel prdal 100%. Anda so dikhel o sikavno pa "Projèktură kaj registrisaren jekh liipnasqi ràta bareder e 70% andar o totàlo gin e projekturenqo, buxläripen savenqo sas žutisardo and-o POAT", o molipen kredo ginavela pe palal o agor e projekturenqo, buxläripen savenqo sas žutisardo and-o POAT, lovärde andar POC thaj POIM.

Keripnasqo nivèlo e rezultatosqe sikavnenco

Kodo sikavno	Anav e sikavnesqo	Bazaqo molipen	Molipen ažukerdo stabilime and- o programaciaq o dokumènto	Molipen kerdo	% e realizaciaqo
6S1	Projèktură kaj registrisaren jekh liipnasqi ràta maj bari e 70% andar o sasto gin e projekturenqo savenqo baräripen sas žutisardo and-o POAT	0%	75%	N/A	N/A
6S2	Godäripnasqo nivèlo dikhindoj e projèktură somlovärde katar EU	46%	60%	85%	141%
6S3	Koefficiēto e beneficiarurenqo kaj patän ke e procedûre dikhindoj e FESI si konfòrmo	23,5%	75%	74%	98%
6S4	O labäripnasqo gràdo e SMIS 2014+ anda o keripen e raportaciaqe obligaciengqo k-o nivèlo e OP karing CE	0%	85%	100%	118%

I kontribùcia POAT k-o zorăripen e šajnipnasqo e beneficiarurenqo FESI/ POAT, POIM aj POC

E projèktură lovärde dikhle te barären o šajnipen beneficiarurenqo FESI andar:

- ▶ Aktivimata vaś o formisaripen thaj o barăripen e šajnipnasqo, vi o organizisaripen e informaciaqe evenimenturenqo;
- ▶ Žutimos anda o anglekeripen e projektosqo thaj/vaj o anglekeripen e loväripnasqe mangimatenqo;
- ▶ O somloväripen e pokinimateno anda o personàlo e strukturaqo kaj kerel i koordinàcia e teritorialone, integruiime instrumentosqi.

Anda pašal sarre sikavne, o realizaciaqo nivèlo si pašal 80% thaj si jekh bari probabilitèta ke e obiekтивură te aven azbade si k-o agor e beršesqo 2023.

E korkorre ekscèpcie dikhen:

- ▶ Gin e Loväripnasqe aplikacioneqo vaś infrastrukturaqe projèktură lovärde andar POIM thaj POC savenqo buxläripen sas žutisardo andar POAT:
 - 60% andar o obektivo e programosqo si palal o projèkto e kodosa SMIS 140564 (Asistènca vaś AM POIM and-o anglekeripnasqo procèso e projekturenqo vaś o ristäripen ke respektisaren pe e angledikhimata e direktivaqe 92/43/CEE dikhindoj o brakhipen e naturalone habitaturenqo thaj e divio floraqo thaj e faunaqo thaj e direktivaqe 79/409/CEE dikhindoj o brakhipen e divio círiklenqo). Bazisarindoj amen pe informacie kidine and-o kazosqo studiövo, si pròbe ke e programosqo obektivo avela azbado si k-o agor e implementaciaqe perioda.
- ▶ Gin e projekturenqo anglekererde k-ašte barärel pes projekturenqe protofòlie vaś i programaciaqi periòda 2021-2027 (o sikavno si phandlo e projekturendar kaj si lan i mažoritèta e aktivimatenqi agorisarde and-o 2023).

I kontribùcia POAT k-o diseminacia e informaciensi dikhindoj e programură FESI/ POAT, POIM aj POC

E intervèncie POAT dikhle:

- ▶ Diseminaciaqe àkcie e informacieneqe thaj publicitèta pa FESI generaloste thaj POAT, POIM thaj POC and-o partikulàro;
- ▶ Àkcie vaś o buxläripen e parteneripnasqe kulturaqo anda so dikhel i programacia, i implementacia, i monitorizacia thaj i evaluacia e operacionalone programurenqi.

E planifikisarde aktivimata dikhindoj i diseminacia e informaciensi pa strukturalo fòndură sas e maj but azbade e kontekstostar pandèmiko COVID-19, ama vi e blokažurendar thaj kerimatendar butpalal mangindoj o paruvipen e azbade kontrakturenqo, e loväripnasqo thaj e resenqo, vi k-o nivèlo e projekturenqo, vi k-o nivèlo e programosqo k-ašte azbal pes jekh lačho efikacitetaqo nivèlo. O vastdinipen POAT vaś informisaripen thaj diseminacia sas tiknärdi pašal si k-o paś mamuj o iniciālo loväripen kerdo.

K-ašte čajlōl pes e trebaimata vaś i diseminacia e informaciensi thaj publicitèta, o beneficiaro e loväripnasqo, i Generàlo Dirèkcia Informisaripen, Transparentizacia thaj Sociàlo Dialògo andar o Ministèro e Investicienqo thaj e Evroputne Projekturenqo pokindäs andar pesqe resürse e sèrvisură anda *helpdesk*, kaj n-aštisarde te aven pokinde andar e blokime kontraktură. I situacia sas biblokime k-o agor e beršesqo 2021, kana jekh nevo stratègiko dikhipe pa informisaripen aj diseminacia sas formulisardo, tradindoj k-o šukar keripen e akcienqo thaj o keripen e premisenqo vaś o azbalipen e obiekтивurenqo stabilime k-o programosqo nivèlo.

Vi and-o kàzo e akciaqo anda o buxläripen e parteneripnasqe kulturaqo e restrìkcje e pandemiaqo COVID mangle te paruvel pes o mòdos sar sas kerde nesave aktivimata godärde te aven kerde e fizikane prezencasa, aj avri kotar kadava faktò maj sas kerimata butpalal thaj administratìvo blokàžură kaj tradine k-jekh tiknäripen importànto e lovärde vastdinipnasqo.

Sathaj, o labäripen e texnikane asistencaqo vaś o vastidinipen e partenerialone strukturenqo sikavdäs pes eficiente thaj sas šukar dikhlo e socialone partenerurendar. Jekh maj lačhi adaptacia k-e trebaimata and-o

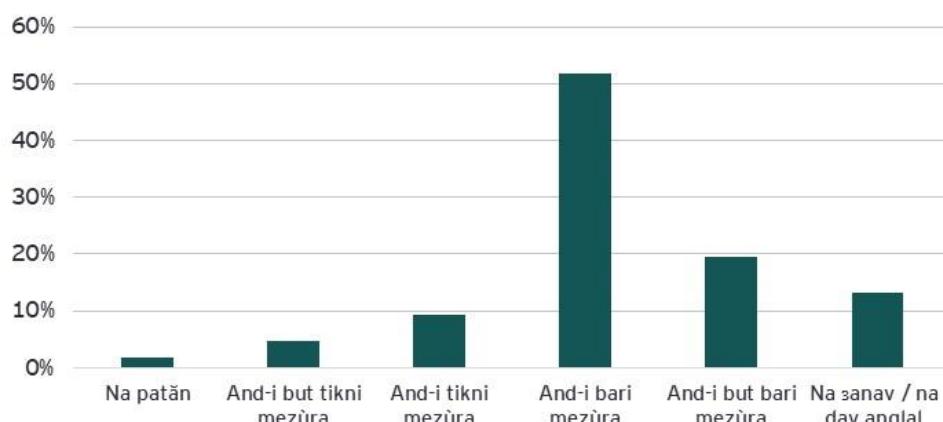
paruvipen thaj o inkeripen po dur e asistenciaco si dikhle e socialone partenerurendar sar esenciālo anda i efikacitēta e parteneripnasqi thaj o buxlăripen e partenerialone kulturaqo.

I kontribūcia POAT k-i koordinācia aj o kontròlo FESI

E intervèncie anderärde:

- ▶ o keripen e studiovurenqo thaj e evaluacienco;
- ▶ o funkcionisaripen (vi e logistikane aspèktură) e strukturenqo implikisarde and-i koordinācia, i administracia thaj o kontròlo FESI;
- ▶ i evaluacia FESI e monitorizaciaqe sistemurenda thaj statistike maj lačhe kalitetaqe.

I mezūra and-e kaj e beneficiārură patān ke e procedūre dikhindoj e FESI
si konfōrmo

I Sūrsa: E rezultātură k-o sondāžo kerdo k-e beneficiārură FESI. O keripen e autorurenqo. Gin e ūeneno kaj dine anglal N=575

O realizaciaqo grādo e stabilime resenqo vaś e realizaciaqe sikavne nakhen prdal 100%, e programosqe obiektivură isindoj nakhle prdal e 9 čhonanca anglal o agor e implementaciaqe periodaquo. I res vaś o rezultatosqe sikavno si but probābilo te avel azbadi vaj but pašal te avel azbadi (o sondāžo sīkavel ke opral 72% andar e beneficiārură FESI patān ke e administraciaqe procedūre e projektosqe si adekvāto vaj but adekvāto/sar trebul, and-o rapòrto e obiektivosa e 75%. I diferēnca e 3% si and-i došaqt mārza e sondažosqo labārdo vaś kado sikavno, kadja ke e dāte mukhen te kerel pes jekh pozitīvo evaluacia e performancaqi e programosq). Kadaja buti si andar i eksperiēnca kidini e autoriteturendar e programosqe, thaj e beneficiārurendar.

Savorre institūcie implikisarde and-i koordinācia thaj o kontròlo FESI sas les logistiko aj operacionālo žutimos and-o POAT. Sas dino žutimos POAT vaś evaluacia k-o nivēlo e Parteneripnasqe Akordosqo, thaj i implementācia e rekomendacienciqi e kadale evaluaciencie anel kontribūcia k-i koordinācia FESI. Avere rigate, e koordinaciaqe struktūre e parteneripnasqe (CCMAP thaj e temātiko telalkomisie kaj sas stabilime k-o nivēlo e Parteneripnasqe Akordosqo) sas vastdine toko bidirēkto e žutimasa dino nesave autoriteturenqe kaj keren len.

I kontribūcia POAT k-i administrācia e programurenqi POAT, POIM ši POC

O generālo trebaipen te del vast k-i administrācia POAT, POIM thaj POC, sar operacionālo progrāmurā administrisarde e strukturendar andar o Ministēro e Evroputne Fondurenqo bi jekh dedikime prioritāro àksa e texnikane asistencaqi, sas arakhlo katar o momēnto kana sas anglekerde kadala operacionālo progrāmūrā. O trebaipen sas determinisardo e daravimatendar kaj sas dudārde and-e programaciaqe dokumēntură, vi e žutimasa e evaluaciaqo ex-ante. Kadja, e analize kerde vaś i programācia sikavde:

- ▶ And-o ansāmblo, e intervèncie lovărde and-o OS 2.1. si, bare kotoreste, eficiēto;

- I res e rezultatosqe sikavnesqi thaj i res e realizaciaqe sikavnenqi sas nakhle prdal.

E realizaciaqe sikavne vaś o O.S. 2.1. azbaline penqe resa opral 100%. E projèktură azbaline e resa toko p-i bázà e molimatenqi kerde zi k-o dives 31.03.2023, ama, palal e Lovăripnasqe Mangimata/Adicionàlo Åktură, e projèktură kontraktisarde kaj si and-i implementàcia anena penqi kontribùcia po but andar realizàcie k-o molipen e sikavnenqo, andar e realizàcie ažukerde k-o nivèlo kadalenqo. O molipen e rezultatosqe sikavnesqo 6S3 si 73,56% andar e beneficiàrură FESI kaj patän ke e procedûre dikhindoj e FESI si adekvàto, reprezentisarindoj jekh azbalipnasqi ràta e resaqi e 98,08%.

I kontribùcia POAT k-i funkcionalitàta aj i eficiència/efikacitèta e informatikane sistemosqi

E intervèncie vaś o baräripen thaj o inkeripen jekhe informatikane sistemosqo funkcionàlo aj eficiente vaś e FESI, vi o zoräripen e šajnipnasqo penqe utilizatorurenqo dikhle te:

- Lačharel pes o brakhipnasqo nivèlo e informaciaqo;
- Anderärel pes o šajipen anda i personalizacia e meniurenqi e sistemosqe vaś e finàlo beneficiàrură;
- Ristärel pes o totàlo kompatibilitèto e aplikaciencia e utilizatorurenqe;
- Ristärel pes e kompetènce e utilizatorurenqe katar e savorre nivèlură e implementaciaqe sistemosqe e FESI;
- Nevärel pes o hardware thaj o software.

E trebaimata liparde maj anglat sas azbade implementisarindoj e avutne aktivimata:

- O lačharipen e šajnipnasqo hardware vaś o kidipen thaj i procesàcia e datenqi;
- O lačharipen e funkcionaliteturenqo e monitoriazciaqe sistemosqe barärindoj neve modùle (misaläqe "Lovăripnasqo Mangipen", "Kontraktisaripen", "Implementàcia", "Kinimata" thaj "Vakäripen").
- O ristäripen e disponibilipnasqo e drakhlinäqo.
- O vastdinipen e utilizatorurenqo SMIS e gidurensa thaj materialurenca thaj e sesienca/sikavipnasqo programurenca specifiko.

And-e lovärde projèktură sas kerde and-i bari mezùra savorre performancaqe sikavne. Kerel ekscèpcia o gin e divesenqo vaś formisaripen, andar o kontèksto pandèmiko kaj, *de facto*, limitisardäs i implementàcia e planifikisarde aktivimatenqi kaj implikisarenas i fiziko prezènca.

I kontribùcia POAT k-i eficiència thaj efikacitèta e manušikane resursenqi implikisarde and-o sistèmo FESI

E intervèncie lovärde si buxle thaj komplèkso, odolesqe sas len bare lovärimata thaj jekh buxli učharipnasqi zóna.

E lovärde projèktură liena e kontraktisarde sùme zi k-o agor e programaciaqe periodaço.

E monitorizaciaqe dàte sikaven, k-o 31.03.2023, jekh baro keripnasqo gràdo vaj nakhipnasqo prdal e resenqo vaś:

- e performancaqe sikavne (o gin e formisaripnasqo divesenqo, o gin e personalosqo andar o sistèmo FESI savesqo salàrio si sompokindo andar POAT);
- e rezultatosqe sikavne e programosqe (o maškarutno skòro lino palal i evaluàcia e angažuime personalosqi and-o sistèmo FESI; i berşutni maškarutni ràta dikhindoj o paruvipen e personalosqo and-o sistèmo FESI).

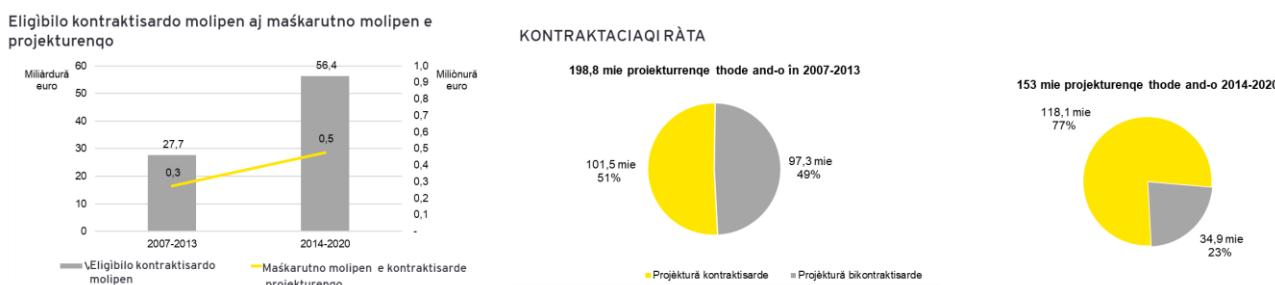
E progrèsură dikhle pa o keripen e Specifikone Obiektivurenqo e programosqe POAT thaj i kontribùcia e programosqi

O zorăripen e šajnipnasquo e beneficiarurenqo FESI

I analiza sikavdás ke e beneficiàrură FESI si mai šukar gätime te arakhen thaj te akcesizen lovăripnasqe oportunitètură, vi te anglekeren propozàla vaś kalitetaqe projèktură e strategikone impaktosa, and-i komparàcia e programaciaqe periodasa 2007-2013. Kadaja buti si evidènto kana kerel pes i komparàcia maškar o nivèlo e eligibile molipnasquo kontraktisardo thaj o maškarutno molipen e implementisarde projekturenqo. E beneficiàrură patän ke von asti te:

- ▶ arakhen maj lokhes lovăripnasqe oportunitètură;
- ▶ anglekeren propozàla vaś projèktură maj lačhe thaj maj komplèkso, e maj tikne efortosa anda so dikhel o vaxt.

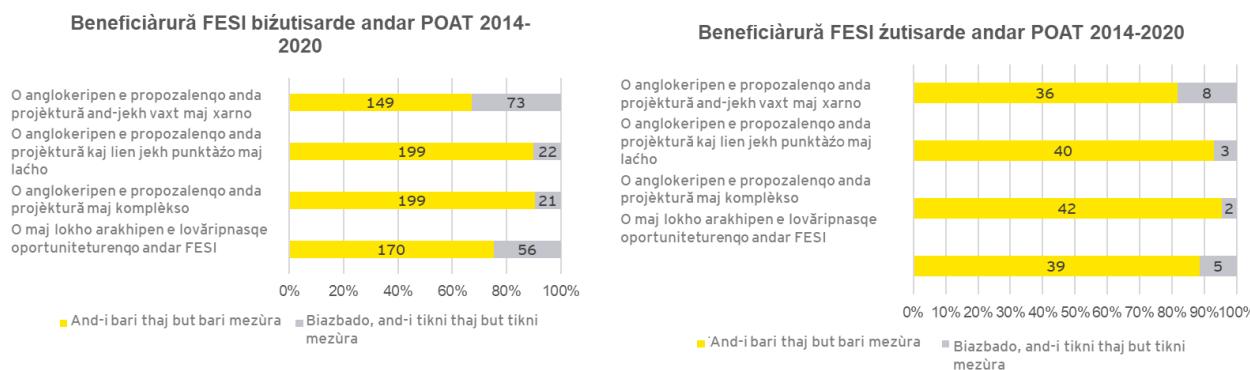
Sathaj, e beneficiàrură patän ke trebul te del pes vi maj dur žutimos k-ašte zorărel pes o šajnipen, speciàlo and-i implementaciaqi periòda e projekturenqi.

Sathaj 70% andar e projèktură kaj diken o zorăripen e šajnipnasquo e beneficiarurenqo si vi akana andi-implementacia, i konsultacia e interesime kotorenqi thaj e kazosqe studiòvură sikavde ke POAT sas les jehk but vastno rôlo and-o barăripen e dikhle šajnipnasquo e beneficiarurenqo katar e FESI.

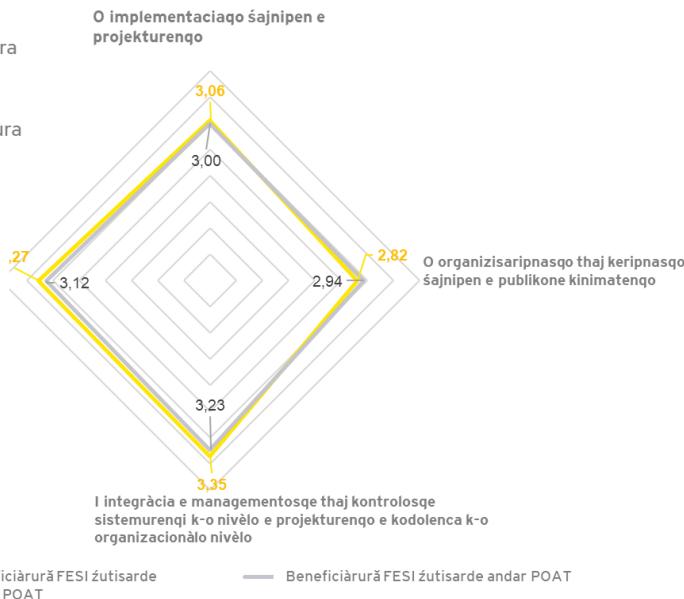
Kana sas thode and-i komparàcia e kidine angledinimata e beneficiarurenqe katar FESI kaj sas len o vastdinipen POAT e kodolenga e beneficiarurenqe kaj na sas len kado vastdinipen, si klâro ke o programo andäs kontribùcia k-i kadaja evolúcia.

I evolùcia e šajnipnasqi te arakhel aj te anglekerel kalitetaqe propozàla aj e strategikone impaktosa and-i periòda 2014-2020 and-i komparàcia e periodasa 2007-2013

I eficiència and-i implementàcia e projekturenqi. E lačharimata dikhle e beneficiarurendar FESI

Legènda pa skòrurā
 4 - And-i but bari mezūra
 3 - And-i bari mezūra
 2 - And-i tikni mezūra
 1 - And-i but tikni mezūra
 0 - Biazbado

I diseminacia e informaciengi palai FESI

I evaluacia konfirmisarel o baro nakhipen prdal e resaço e programosqe sikavnesqi "O godăripnasqo nivelo e buxle publikosqo anda so dikel e FESI", sikavindoj jekh konstanto baro nivelo e molimatena e 84% (2020), 83% (2022) thaj 85% (2023).

POAT andas kontribùcia k-o kadava barăripen speciàlo e žutipnasa e aktivimatenqo e buxle teritorialone učaripnasa e reslärde publikosqo. Sathaj, i kontribùcia aštisardásas te avel maj zorali, kodolesqe e planifikisarde aktivimata k-o astaripen sas implementisarde kotoral thaj e áchavipnasa.

Madikh so o aktivipnasqo umal sas limitisardo, POAT andas kontribùcia k-o zorăripen e parteneripnasqe kadrosqo e žutimasa e aktivimatenqo save dikhle:

- ▶ logistiko vastdinipen but vastno and-e konsultaciaqe procèsură;
- ▶ o paruvipen e dikhimatenqo katar o Evroputno Phiravipnasqo Kodo dikhindoj o Parteneripen;
- ▶ i metodología anda o alosaripen e partenerurenqo vaś i implementacia e Parteneripnasqe Akordosqi 2021-2027.

Dikel pes po but i kontribùcia POAT k-o žutimos e procesosqo anda i programacia e periodaqi 2021-2027, lovărindoj aktivimata kaj mukhle e partenèrură te lien kotor and-jekh transparènto alosaripnasqo procèso, te keren opinie thaj komentàrie savende line personalizime feedbacko. I kontribùcia na sas bari andar kodoja ke i ekstënsia e lovárde aktivipnasqi sas limitisardi, nesave andar e aktivimata kaj sas planifikisarde k-o astaripen na maj aštisarde te even implementisarde andar e restrikcie dikhindoj o miškipen thaj o i fiziko interàkcia kerde e pandemiatar COVID.

I koordinacia aj o kontròlo FESI

Katar o aprobisaripen POAT zi and-o marto 2023, i evaluacia arakhläs jekh dinàmika dosta bari e reglementaciengi dikhindoj i koordinacia e FESI, so sikavel jekh preokupacia vaś o lačharipen e reglementaciaqe kadrosqo, ama vi jekh baro krisutno instabiliteto, e šajutne impaktosa and-o ristăripen e koerenciaqo and-i koordinacia FESI. Avere rigate, o proceduralo kàdro vaś FESI ačhiläs stabilo, bare kotoreste,

thaj mukhläs vi e autoritète, vi e beneficiärură te kiden eksperiènca thaj te lačharen e pràktike vaš i buti e strukturalone fondurena.

POAT dias vast k-o lačharipen e sistemosqo vaš i koordinacia thaj o kontròlo FESI:

- ▶ **Bidirèkto**, žutisarindoj o operacionàlo funkcionarisipen e nesave strukturenqo and-o Mnistèro e Investicienqo thaj e Evroputne Projekturenqo;
- ▶ **Dirèkto**, žutisarindoj
 - o baräripen e procedurenqo (k-o astaripen e programaciaqe periodaqo);
 - o keripen e Parteneripnasqe Akordosqo thaj e programurenqo vaš i periòda 2021-2027;
 - o loväripen e evaluaciengo k-o nivèlo e Parteneripnasqe Akordosqo thaj o baräripen e šajnipnasqo vaš evaluacia.

I administràcia e programurenqi POAT, POIM și POC

Savorre kodola trin operacionàlo prògràmură (POAT, POIM aj POC) barärde dosta but and-i implementacia katar o astaripen, kontraktisarindoj e love anda svaki Prioritáro Åksa thaj kontraktisarindoj dosta projèktură kaj, andar e realizacie stabilime, ásti te ristären o keripen e resenqo vaš e realizaciaqe sikavne.

E projèktură POAT si len jekh importànto kontribùcia k-o adekvàto šajnipen e POAT, POIM, POC speciàlo andar i perspektiva e funkciengi: evaluacia e loväripnasqe mangimatenqi, monitorizacia, verifikacia p-o than, verifikacia e kinimatenqi thaj e rambursaciaqe mangimatenqi, rezolvrisipen e kontestacieng. E projèktură POAT si len jekh importànto kontribùcia k-o ristäripen e lačharde logistikone kondicieng anda i administracia e POAT, POIM thaj POC, thaj sas len jekh but baro kontribùcia anda so dikhel o eficiènto phandavipen e periodaqo 2007-2013, speciàlo anda so dikhel o phandavipen e POSCCE (Operacionàlo Sektoriàlo Prògràmo O Baräripen e Ekonomikane Kompetitivipnasqo) loväridoj e ADR (Autoritèta vaš e Rumuniaqi Digitalizacia) kaj line i funkcia e Intermediarone Organismosqi. Maj dur, POAT sas len jekh importànto kontribùcia k-o anglekeripen e periodaqo palal - 2020 anda so dikhel o baräripen e šajnipnasqo e regionalone ADR k-aste kerel i funkcia e Managementosqe Autoritetaqi. K-o agor, POAT dias vast k-o keripen e evaluaciengo POAT, POIM thaj POC.

I funkcionalità, i eficiència thaj i efikacitèta e informatikane sistemosqi

Andar kodja ke si les specifiko karakteristika, i implementacia e programurenqi sompokinde katar i EU mangel jekh konstànto aktualizacia e informatikane sistemosqi k-aste folosizel pes e tehnologikane progresurendar thaj te naisarel e trebaimata and-o paruvipen e utilizatorurenqe. Kana si ristärd o funkcionarisipen eficiènto e informatikane sistemosqo, si trebutne intervèncie k-aste ristärel pes o keripen e ćaće datenqo and-o trebuto vaxt, kadja kaj kadala te aštizen te aven labärde e deciziaqe faktorendar k-o xramosaripen thaj k-i implementacia e operacionalone programurenqi.

O baräripen thaj o lačharipen e funkcionaliteturenqo e informatikane sistemosqe SMIS, i eficiència thaj i efikacitèta kadalesqi sas ristärde sasteste andar POAT. Sajekh buti ásti te del pes sar konklùzia anda so dikhel o barärdo šajnipen e utilizatorurenqo te labären but šukar e disponibilo modüle e aplikaciaqe MySMIS.

I eficiència thaj i efikacitèta e manušikane resursenqi implikisarde and-o sistèmo FESI

E obiekтивură dikhindoj o stabilitèto e personalosqo thaj o performancaqo nivèlo sas azbade, o paruvipen e personalosqo inkerindoj pes telal 10% p-o sasto analizaqo vaxt, 2014-2023, thaj o performancaqo nivèlo sikavdo katar o punktázjo e evaluaciaqe sistemosqo si les jekh barärdo nivèlo and-e savorre institucie FESI kaj si eligibili vaš o vastdinipen POAT.

I medija e punktažurenqi nakhläs prdal p-i sasti analizaqo periòda o nivèlo e 4,6 (i res stabilime and-o prògràmo sas 3,5).

I kontribùcia POAT k-aste ristärel pes o stabilitèto sas but bari thaj si andar kodoja ke sas ristärd ojeatraktivo nivèlo e pokinimatenqo mamuj e butäqo märketo thaj sas ristärd o brakhipen e butäqe thanesqo.

POAT sas les jekh bari kontribùcia k-o naisaripen e formisaripnasqe trebaimatenqo e institucienqe FESI. Sathaj, e formisaripnasqe metòde kaj sas adoptisarde na kiden dosta e oportunitètură dine katar i tehnologia e

informaciaj thaj e avantàžură e siklòvipnasqe vortome karing i performànca, auto-tradine thaj centrisarde p-o zeno.

I individuàlo performànca si dikhli sar laçhardi, ama si jekh opìnia ulavdi buxle čhandestre ke o punktāžo dino k-i evaluàcia e performancenqi si jekh instrumènto biperfèkto vaš o sikavipen e čaće performancaqo e angažuime manušenqi, thaj na si jekh instrumènto kaj stimulisarel i individuàlo performànca.

I evaluàcia konfirmisarel e žutipnasa e kantitativone analizenqo ke na si jekh korelacia maškar e salariàlo rambursàcie ristärde katar o POAT thaj e rezultâtură e sistemosqe vaš i evaluàcia e performancenqi k-o individuàlo nivèlo. Madikh kadala bută, o trebaipen e intervenciaqo POAT si dini katar o šajnipen te kerel influènca bidirèkto opral i performànca ristärindo jekh nivèlo e pokinimatenco kaj del prinsaripen vaš jekh komplèkso buti.

Maj but, o sistèmo kaj kerel i evaluàcia e performancenqi mukhel e manàgerură te labären penqe manageriàlo abilitètură k-ašte stimulizen o laçharipen e performancenqo. Kado faktò kerel kaj e manàgerură kaj ašti te aven lìderja te reprezentisaren jekh vastni resùrsa k-ašte stimulisarel pes i individuàlo, gruposqi thaj institucionàlo performànca and-o avutnipen.

E žutipnasqi kontribùcia k-o laçharipen e performancenqo ašti te avel barärdi dindoj vast k-e manàgerură, kerindo jekh performancenqi kultûra k-ašti te folosil pes maj eficiente e instrumèntură e sistemosqi vaš evaluàcia thaj o svakodivesutno managemènto e performancenqo.

Bikamle efèktoja

E projèktură implementisarde e vastdinipnasa POAT sas len biažukerde efèktoja anda duj šerutne kategorie e interesime kotorenqe:

- ▶ E autoritete implikisarde and-i administràcia thaj i implementàcia e FESI;
- ▶ E beneficiàrură FESI.

And-o jekhto kàzo, e projèktură lovärde andine kontribùcia k-o baräripen e interinstitucionalone sombutipnasqo, vi k-o transfèro e zanglimatenqo and-e nesave specifiko umala (misaläqe, vakäripen thaj krisutno kàdro). Kadava faktò sas šajutno kodolesqe sas organizisarde but sikavimata, thaj sas kerde laçharimata k-o informatikano sistèmo thaj k-o krisutno kàdro.

E aktivimata anda o baräripen e šajnipnasqo kaj sas žutisarde katar o POAT reprezentisarde jekh vastni okázia ke e pùblico funkcionàrură te traden penqo baräripen thaj te keren o transfèro e zanglimatenqo thaj e kompetencenqo kidine and-i lenqi organizàcia thaj and-o sasto sistèmo FESI. Avere rigate, si jekh pharipen and-o arakhipen e formisaripnasqe furnizorenqo e laçhe kalifikaciaqe nivelosa.

O laçhardo vizibilitèto e oportuniteturenqo e fondurenqo barärdas o interèsò thaj o patäipen e šajutne beneficiarenenqo te aplikin anda loväripen, thaj i eficiència and-o procèso vaš o arakhipen e oportuniteturenqo.

Sajekhvar, o krisutno kàdro palemdikhlo promovisardas o kotorliipen, o patäipen, i inspiràcia thaj o siklipen kooperatìvo, vi maškar e beneficiàrură FESI, vi and-e pùblico autoritètură implikisarde and-i implementàcia thaj i administràcia e fondurenqi. Jekh aver biažukerde efèkto identifikisardo si phandlo e informatikane sistemostar maj eficiente. E utilizatorură k-e savorre nivèlură patän ke o informatikano sistèmo si jekh trebutno instrumènto vaš i monitorizàcia thaj i administràcia e projekturenqi kaj von traden.

O inkeripen po lùngo vaxt e dikhle efekturenqo

O inkeripen po lùngo vaxt e efekturenqo e eligibilone aktivimatenqe anda texnikani asistènca si phandlo, and-o jekhto than, e keripnastar maj dur e loväripenasqe asistencaqo and-o kàzo e projekturenqo kaj implikin o kontraktisaripen e konsultanturenqo e texnikane-ekonomikane specializaciencia, ama maj si influensime vi e kontekstosqe paruvimatendar (misaläqe krisutne) anda so dikhel e aktivimata vaš o zoräripen e šajnipnasqo. E intervèncie kaj dikhen o loväripen e molimatenqo pa salàriură e kontraktualone personalosqe sikaven o risko ke e projektosqe efèktoja te na inkeren pe palal o agor e projekturenqo. Sathaj, opral 80% andar e projektosqe manàgerură POAT anglaldikhen ke e projekturenqe efèktoja inkerena pe palal o agor e projekturenqo.

Anda so dikhel e aktivimata kaj sas len sar res o barăripen e vizibilitetosqo FESI, sathaj but realizàcie thaj specifiko efèktură kadale akcienqe si len limitisardo durabiliteto, e implementisarde àkcie den anda i avutni periòda produktură thaj efèktură kaj asti te anen kontribùcia vi maj dur k-e obiektivură dikhindoj o informisaripen, i diseminacia thaj i aplikacia e principosqi pa parteneripen.

E realizàcie thaj e efèktură po lûngo vaxt anderären: e stratègiko vakäripnasqe elemèntură sar avenas e ùniko sloganură dedikime e reslärde grupurenqe, e instrumèntură thaj e vakäripnasqe kanàlură, aplikacie, patrină web kaj keran i infrastruktûra p-i savi adaptisarena pe e neve vakäripnasqe produktură, o *know-how* lino, o phiravipnasqo kodo anda parteneripen thaj e metodologia vaš o alosaripen e partenerurenqo. I analiza sikavel favorutne premise anda o inkeripen po lûngo vaxt e rezultaturenqo sar si o stratègiko thaj institucionàlo kàdro stabilime vaš informisaripen thaj diseminacia, o šajnipen e responsibilone entiteturenqo - I Generàlo Dirèkcia Informisaripen, Transparentizacia thaj Sociàlo Dialògo thaj I Generàlo Dirèkcia Progràmura thaj Koordinacia e Sistemosqi andar o Ministèro e Investicienqo thaj e Evroputne Projekturenqo – te žutisaren e relevànto operacie kana nana-i loväripen thaj e zutipnasa e kidine *know-how* andar i eksperiènca 2014-2020. Anda so dikhel o zoräripen e sistemurenqo anda i koordinacia thaj o kontròlo FESI efèktură si duràbilo thaj si len o šajnipen te aven duràbilo, ama lenqo durabilitèto sikavel pes diferime. E projekturenqo kaj ristärde žutimos anda o funkcionisaripen e nesave strukturenqo vaš i koordinacia thaj o kontròlo trebul te aven kerde vi maj dur, vi and-i avutni programaciaqi periòda. E evaluacia thaj e studiòvură kerde sikaven lenqo sustenabilitèto implementisarindoj e rekomendacie formulisarde and-e lende, thaj k-aste ristärel kadava sustenabilitèto, o Ministèro e Investicienqo thaj e Evroputne Projekturenqo implementisarel jekh sistèmo anda i monitorizacia e rekomendacienqi. Kadaja si jekh lachi praktika kaj trebul te avel kerdi vi maj dur.

E aktivimata vaš zoräripen andar ekspertiza, implementisarde e žutipnasa POAT si sustenàbilo and-jekh mezùra maškarutni karing bari mezùra, kana o inputo e kontraktisarde/angažuime eksperturenqo si labärdo. I evaluacia identifikisardas but kàzură and-e save e AM/OI katar POC thaj POIM labärde e produktură e eksperturenqo ama o maj baro risko andar i perspektiva e sustenabilitetosqi vaš kadava intervenciaqo tipo si o ačhavipen laqo kana agorisaren pe e projekturenqo 2014-2020. Tha', liindoj and-o dikhipek o specifiko haraktèro e aktivimatenqo e žutipnasa savenqo ristärel pes logistiko vastdinipen, anda o funkcionisaripen, o keripen vi maj dur e loväripnasqo si but importànto k-aste ristärel pes o sustenabilitèto.

O sustenabilitèto e efekturenqo e intervencienqe kaj dikhen o informatikano sistèmo p-o maškarutno thaj lûngo vaxt mangel bare efòrtură thaj dikhel o kinipen e ekipamenturenqo, o barăripen thaj o lačharipen e informatikane sistemosqo, o ristäripen e brakhipnasqo e komunikacionqo, o konformisaripen k-e internacionàlo stàndarde thaj i adaptacia k-e krisutne paruvimata. E sustenabilitetosqe mezùre anderären o texnikano vastdinipen, o sikavipen e personalosqo, i administracia thaj i mentenanca e sistemosqi thaj i aktualizacia e funkcionalitetenqo.

O sustenabilitèto e formisaripnasqo si ristärdo e aplikabilitetostar e kompetencenqo and-e butäqe procèsură, kerindoj lenqo transfèro and-i institucionàlo organizacia thaj memòria. E institucionàlo sistèmură dikhindoj o managemènto e manušikane resursenqo lačharen o sustenabilitèto thovindoj and-i praktika, konstanto aj sistemàtiko nesave praktikake modèlură, vi o andrutno formàlo thaj biformàlo formisaripen. E projekturenqo POAT den modèlură lače praktikake kaj asti te aven buxle.

O stabilitèto, i performànca thaj i motivacia e manušikane resursenq si len jekh tikno durabilitèto andar i karakteristika e manušikane resursaqi, kaj si lan jekh baro sensibilitetosqo gràdo k-e avrutne faktòrură. Andar kadava motivo, e politike vaš manušikane resürse thaj jekh managemènto eficiente si elemèntură klidin kaj asti te inkeren thaj te stimulisaren atitudè, phiravimata kaj ristärena o personàlo stabilo, motivisardo thaj e uće performancaqo.

E mekanismură kaj lokhärde / ačhavde e efèktură thaj e karakteristike klidin kontekstualo e kadalenqe

O lačho vakäripen e Managementosqe autoritetasa, e partenerurenca andar e projekturenqo, ama vi o vakäripen and-e institucie/maškar institucie achen esenciàlo mekanismură e pozitivone influencasa and-i implementacia e intervencienqe kaj dikhen o barăripen e šajnipnasqo e beneficiarurenqo. K-o nivèlo e saste programaciaqe periodaço 2014-2020, o serutno faktoro e influencasa opral e projekturenqo kaj sas len sar obiektivo o barăripen e

śajnipnasqo e beneficiarurenqo inkerel e krisutne, institucionalone stabilitetostar/bistabilitetostar, vi anda e projèktură kaj mangen aktivimata vaś o transfēro e zanglimatenqo (kaj kado faktoro kerel influēnca śerutnes opral o sustenabiliteto e intervencienqo), vi anda e projèktură kaj angaldikhen aver vastdinipnasqe tipură (kaj kado faktoro aśti te lokhärel vaj te blokizel i implementācia e nesave aktivimatenqi).

I pandemia COVID-19, kaj blokisardäs pa xarno vaxt jekh kotor e aktivimatenqo andar e projèktură (butäqe vizite, informisaripnasqe evenimèntură vaj sikavipnasqe sèsie) thaj spidinde e zoråsa jekh tranzicia karing o online mèdio, sas and-i jekhto fàza jekh faktoro kaj si maj but negativo, savo kerdäs influēnca opral i implementācia e projekturenqi. Sathaj, e implementaciaqe grùpură e projekturenqe thaj i Managementosqi autoritèta POAT sikavde baro śajnipen vaś o adaptabiliteto k-e neve provokacie thaj disponibilipen vaś o paruvipen e projekturenqo, kothe kaj sas o kàzo.

Anda so dikhel e projèktură kaj sas len sar obiektyvo o ristäripen e transparencaqo thaj e kredibilitetosqo FESI, i funkcionalitèta e mekanismurenqi kaj keran e efèktură bazisarel pes p-e kodola duj rezultatosqe drakhlinä – i diseminacia thaj o baräripen e partenerialone kulturaqo thaj sikavel i teorià pa implementācia e programosqi. Kodola duj lògiko drakhlinä vortären pe karing jekh khetano obiektyvo kaj inkerel e transparencatar FESI thaj mangel jekh stratègiko, integrume azbalipen e vakäripnasqe instrumenturenqo. E intervenciaqi lògika si kotoral prinzardi kodolesqe nana-i i komponènta vaś o baräripen e śajnipnasqo e partenerurenqo andar i kauzalo drakhlin, e àkcie e informisaripnasqe centrosqe operacionalizime butpalal thaj k-jekh but maj tikni dimènsia.

E administratiivo blokàžurä, barärde e krizatar COVID, o zoralipen e kinipnasqe procedurenqo tradine k-e blokàžurä e mekanismosqo k-o operacionàlo nivèlo, ačhavindoj i implementācia thaj limitisarindoj e ažukerde efèktură.

I adaptacia e metodenqi thaj e vakäripnasqe kanalurenqi k-e reslärde grùpură, o moläripen e oportuniteturenqo pa tehnologìa thaj e vakäripnasqo zanipen, jekh azbalipen e biačhavipnasqe lačharipnasqo e kalitetaqo si baxtagoresqe faktorură anda informisaripnasqe thaj diseminaciaqe àkcie e barärde molipnasa. Jekh specifiko faktoro e akciaqe kaj dikhel o baräripen e partenerialone kulturaqo si i adaptacia k-o specifiko haraktèro e trebaimatenqo e partenerurenqe kaj si but eterogèno, ama si len jekh baro interèso karing e FESI thaj ažukerimata dikhindoj lenqo kotorlipen.

Anda so dikhel i koordinacia thaj o kontròlo e strukturalone thaj investicienqe fondurenqo, e maj but importànto mekanismurä kaj lokhärde e efèktură POAT si phandle e vastdinipnasqe strategiatar anda o funkcionisaripen e struturenqo MIPE, implementisarindoj orizontàlo projèktură vaś logistiko žutimos/vaś funkcionisaripen. Kadala projèktură ristärde i eficiència e vastdinipasqi, thaj i eficiència e vastdinipasqi vaś e inputosqe elemèntură (logistika/funkcionisaripen) ristärel vi efikacitèta. E maj vastne negatìvo faktorură kaj determinisarde te kerel pes butpalal i implementacia e projekturenqi si phandle e administraciatar e publikone kinimatenqi kaj kerdäs ačhavimata.

Specifiko vaś POAT, POIM thaj POC (SO 2.1), si jekh sèria e mekanismurenqi thaj e faktorenqi kaj lokhärde i implementacia e projekturenqi e loväripnasa andar POAT 2014-2020. Kadala anderären o sombutipen eficiente maškar AM POAT thaj e beneficiärurä, o śajipen te angažuil personàlo avräl i organigràma, i kaliteta e implikisarde ekspertizaqi, o ristäripen e materialone thaj logistikone resursenqo, o sombutipen maškar e departamèntură thaj e institùcie, i kaliteta e implikisarde ekspertizaqi thaj i fleksibilitèta e texnikane projekturenqi. Avere rigate, e mekanismurä e negativone impaktosa si: i tiktärdi salarizacia, e restriktìvo alosaripnasqe kriterie thaj i xarni periòda e kontrakturenqi e eksperturenqe kaj si angažuime avräl i organigràma, i tiktärdi salarizacia e funkcionarurenqi, i administracia e bare butäqe volumosqi, o baro pharipnasqo gràdo and-i administracia e orizontalone logistikaqe projekturenqi, e paruvimata and-i struktura e evaluaciaqe grupurenqi, o nanaipen e evaluaciaqe kulturaqo and-i Rumùnia, e probleme and-o keripen e publikone kinimatenqo.

And-o SO 2.1 (TE4), sas identifikisarde maj but mekanismurä thaj faktorură kaj sas len influēnca opral i implementacia e lovärde projekturenqi andar POAT 2014-2020. Maškar e aspèktură kaj lokhärde o thavdipen kadalenoj si o sombutipen eficiente maškar e Managementosqe Autoritètură e POAT thaj e beneficiärurä, o śajipen te angažuil suplementàro personàlo avräl e organizacionàlo struktûre, o uco gràdo e implikisarde ekspertizaqo, o ristäripen e lače materialone thaj logistikane resursenqo, vi o sombutipen interdepartamentàlo thaj interinstitucionàlo. Avere rigate, sas identifikisarde vi mekanismurä e negativone impaktosa, sar avelas o

pokinipen tikno e avrutne texnikane eksperturenqo, e specifiko alosaripnasqe kritèrie thaj i limitisardi periòda e kontrakturenqi vaś e angažuime ekspèrtură avrăl i organigràma, o tikno nivèlo e salariurenqo e funkcionarurenqe, i administràcia jekhe bare butăqe volomosqi, e bare pharimata anda so dikhel i administràcia e orizontalone logistikae projekturenqi, e butvarne paruvimata and-i struktùra e evaluaciaqe grupurenqi, o nanaipen e evaluaciaqe kulturaqo and-i Rumùnia thaj e problème arakhle and-o procèso e publikone kinimatenco.

Vaś e projèktură kaj sas kerde k-ašte ristärel pes i funkcionalitèta e informatikane sistemosqi, sas arakhle maj but andrutne thaj avrutne faktorură kaj sas len influènca opral o inklistipen thaj o keripen e efekturenqo. O inklistipen e lačhe efekturenqo sas lokhärdo e andrutne faktorendar sar si o zoräripen jekhe eksperturenqe gruposqo kaj si responsiblo vaś o baräripen thaj i mentenància SMIS2014+. Kadava grùpo sas les jekh khetano dikhipen opral i arhitektura thaj i funkcionalitèta e sistemosqi. Anglal, i diversitèta e perspektivenqi andine e diferime eksperturendar pharärdäs o baräripen e sistemosqo, e maj but sar 2800 tikèturu putarde and-o momènto kana sas kerdo o grùpo. O eficiènto sombutipen maškar institùcie sas sa kadja jekh andrutno pozitivo faktoro.

Sar negatìvo faktorură, sas identifikisarde o tìknärdo šajnipen k-o nivèlo MIPE te organizarel thaj te kerel e procedûre vaś e pùblico kinimata, i rezistènca e utilizatorurenqi k-o paruvipen, speciàlo palal o čivipen andre e neve funkcionaliteturenqo.

E intervenciaqi lògika si prinzardi anda so dikhel i kontribùcia e formisaripnasqi k-o baräripen e kompetencenqo thaj o loväripen e salariurenqo k-o stabilitèto e personalosqo, tha' o phandlipen e performanca k-o butăqo than si tikno thaj bidirèkto.

O impàkto e intervencienqo kaj sas len sar obiekòivo o baräripen e politikaqo vaś o managemènto e manušikane resursenqo FESI si influensime e bute avrutne faktorendar, astarindoj e kadrosa e politikenqo thaj e praktikenqo MRU (Managemènto e Manušikane Resursenqo) andar e entitètură FESI, e orientasa karing i performànca e procesurenqi, e šajnimatenca anda leadershipo thaj managemènto te molärel e oportunitètură dine e tehnologiatar and-o umal e formisaripnasqo, vi e šajnipnasa e manušenqo angažuime te administrisaren penqo baräripen molärindo atraktivo oportunitètură.

O ekonomikano thaj sociàlo impàkto e programosqo POAT 2014-2020

O makroekonomikano impàkto e POAT 2014-2020, mapindo palal i kontribùcia k-o formisaripen PIB thaj i angažàcia e manušenqi k-e butăqe thana, si baro, speciàl anda so dikhel e butăqe thana kerde palal e kinimata determinisarde e implementisarde aktivimatendar. Liindoj and-o dikhipen ke POAT anel kontribùcia k-o zoräripen e šajnipnasqo e beneficiarurenqo FESI, kadava aspèkto ašti te kerel jekh kontribùcia maj bari bidirèkto k-e kadala sikavne makroekonomikane e intermediasa e vastdine operacionalone programurenqo.

I sasti kontribùcia (dirèkto, bidirèkto thaj determinisardi) e POAT k-o keripen PIB sas molärdi k-e opre-tele **0,036% andar o molipen PIB k-o nivèlo e beršesqo 2020**, jekhe kontribuciasa dirèkto e 0,022%. Avere rigate, i evaluàcia e saste kontribuciaqo (dirèkto, bidirèkto thaj determinisardi) e POAT k-i angažàcia e manušenqi sikavel jekh **baräripen e 86.163 butăqe thana** (ekivalènto k-jekh sasti nòrma). I kontribùcia POAT koncentrisardäs pes and-o ekonomikano sektòro *Aktivimata profesionàlo, zantrikane thaj texnikane*, aj sas phandavde but pùblico kinimatenqe kontràktură anda sèrvisură vaś o keripen e texnikane-ekonomikane dokumentacieng qo thaj projektaciaqe sèrvisură. And-o kàzo e keripnasqo PIB, o dujto maj but vastno sektòro k-o savo o progràmo POAT andäs kontribùcia si o sektòro e *Imobiliarone tranzakcienqo*, kerde andar kodja ke sas dine and-i kirìa thana kaj kerel pes buti. And-o kàzo e okupaciaqo, o dujto sektòro o maj but vastno k-o savo POAT andäs kontribùcia si kodova e *Kinbikinipnasqo angro thaj and-e detaja; o lačharipen autovehikulurenqo thaj motocikleturenqo*, liindoj and-o dikhipen e kinimasqe kontràktură kaj dikhen o dinipen e trebutne materialurenqo anda e thana kaj kerel pes buti (misaläqe biròtika thaj papetaria, ekipamènte IT thaj aver).